

Etika i politika, bioetika i biopolitika

Hrvoje Jurić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Sažetak

Polazišna teza članka jest da društveni aspekti biomedicine i ekologije — koji su ovdje okvirkom temom — ne mogu biti primjereno ni uočeni ni razumljeni izvan konteksta tradicionalnih i recentnih etičkih, političkih i etičko-političkih rasprava. Stoga se najprije razmatraju položaj i značenje etike i politike u Aristotelovoj praktičnofilozofijskoj koncepciji, a potom i ono što donosi aktualizacija ove koncepcije, kako unutar pokušaja rehabilitacije Aristotelove praktične filozofije u 20. stoljeću, tako i unutar nekih suvremenih rasprava o ekološkoj krizi. Ističu se neke koncepcije novijeg datuma koje daju aktualne i trenutku primjerene odgovore na značenje i ulogu etike i politike s obzirom na pitanja s kojina se čovječanstvo i Planet danas suočavaju. Konačno, razmatraju se i pojmovi bioetike i biopolitike; prvenstveno, u kojoj mjeri su povezani s tradicionalnim pojmovima etike i politike, ali, dakako, i kakav je njihov potencijal s obzirom na razmatranje društvenih aspekata biomedicine i ekologije.

Ključne riječi: *bioetika, biomedicina, biopolitika, ekologija, etika, politika*

1. OCRT DANAŠNJE SITUACIJE ČOVJEČANSTVA I PLANETA

Započet će se s jednom, zasad vrijednosno neutralnom, konstatacijom.

Razvoj znanosti i tehnologije, osobito u 20. stoljeću i na pragu 21. stoljeća, doveo je čovječanstvo, ali i općenito planet Zemlju u jednu **novu situaciju**, koja se ne može jednostavno opisati tek kao jedan u nizu razvojnih stupnjeva prirode i kulture, koji bi bio samorazumljiv i koji bi se dao jednostavno obuhvatiti dosadašnjim pojmovnim i kategorijalnim aparatom.

1.1 Mikro- i makrorazina razmatranja nove situacije

Ova mijena — koja nije ograničena samo na mijenu prirodoznanstvenih i duhovno-znanstvenih paradigmi, odnosno samo na područje znanstvene refleksije, već zadire i u samu biološku osnovu živoga svijeta — daje se uočiti i promatrati na dvije razine, koje će se, ne posve precizno, nazvati **mikro- i makrorazinom**.

1.1.1 Područje koje »pokrivaju« biomedicinske znanosti

Mikrorazinu predstavlja područje koje »pokrivaju« tzv. **biomedicinske znanosti** ili, bolje rečeno, biomedicinske znanosti i djelatnosti, sa svoja dva glavna dijela, a to su: **biomedicinska istraživanja i medicinska praksa**.

Pod biomedicinskim istraživanjima podrazumijevaju se prvenstveno njihova najpropulzivnija područja kao što su genetika, odnosno genomika, te molekularna biologija, dok se pod medicinskom (ili »svakodnevnom medicinskom«) praksom

